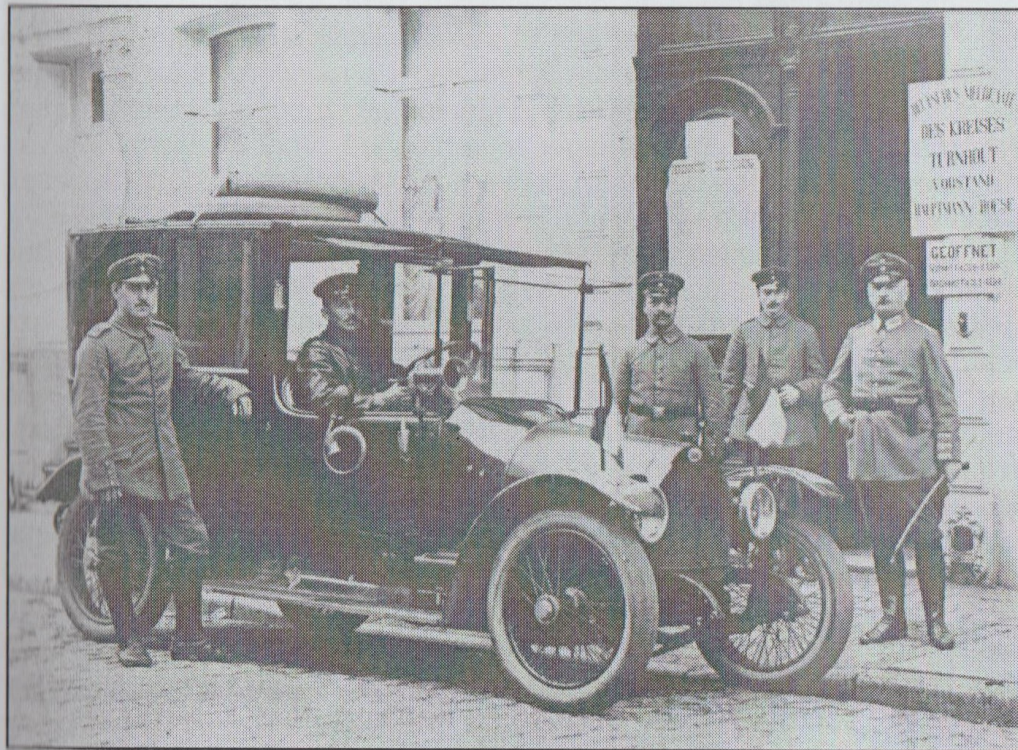

Foto van het Meldeamt in de Sint-Antoniusstraat

Recent dook er op een onlineveiling een postkaart op, met op de voorzijde een unieke foto op van het *Meldeamt*, een Duitse instelling uit de Eerste Wereldoorlog die was gevestigd in een Turnhouts herenhuis in de Sint-Antoniusstraat 6, bewoond door M. Vueghs.⁴ Dhr. Paul Van Sprengel, fervent postkaartenverzamelaar, kreeg deze kaart in zijn bezit.

De poort van dit pand is op de foto duidelijk te zien. Ervoor staan Duitse officieren. Op het bord aan de deur staat te lezen: '*Deutsches Meldeamt des Kreises Turnhout. Vorstand Hauptmann Boese*' (Duits Meldeamt van de Kreis Turnhout. Chef kapitein Boese'). Deze officier staat wellicht rechts vooraan op de foto.⁵ Let ook op de automobiel. De kaart is te dateren op 15 juni 1915, de datum van de poststempel op de achterzijde. De kaart werd verzonden naar een familie in Keulen en bevat een korte tekst (zie verder)

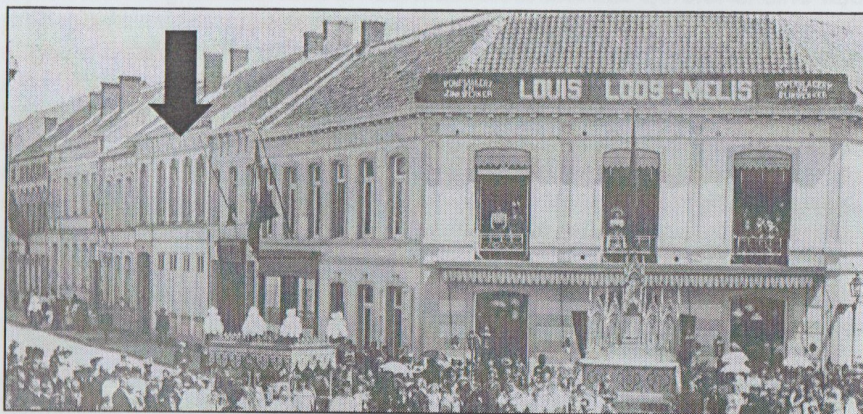
⁴ Inventaris van de inboedel van dit pand opgesteld door de Duitse bezetter: Stadsarchief Turnhout, Fonds Oorlog en Bezetting, nr. 153.

⁵ Correspondentie met het Meldeamt uit 1915 ondertekend door Hauptmann Boese: Stadsarchief Turnhout, Fonds Oorlog en Bezetting, nr. 148.

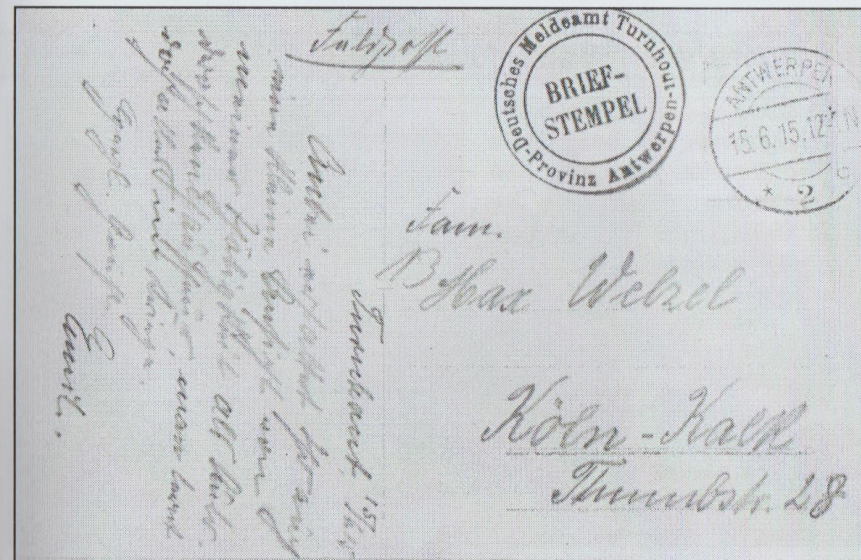
Het *Meldeamt* kwam in werking begin 1915: op 4 januari 1915 verplichtte een Duitse bevel de militieclassen 1914, 1915 en 1916 om zich elke maand bij het *Meldeamt* aan te melden. Daarna werden ook oudere jaargangen en ex-leden van de Burgerwacht onderworpen aan controle. Doel was om te beletten dat deze jongemannen zouden vluchten richting Nederland om het Belgische leger te verwoegen. Voor de uitvoering van de controles was (een deel van) het vernoemde herenhuis door de bezetter in beslag genomen.

De *Meldeämter* controleerden op nog andere manieren hun slachtoffers. Elke meldplichtige kreeg een meldingskaart, waarop alle dagen stonden genoteerd, waarop hij zich had aangemeld. Ze moesten deze kaarten in goede staat houden en ze altijd bijhebben buiten Turnhout. Elke verhuizing binnen de stad moest eveneens worden aangegeven. Voor een verhuis buiten de stad, of zelfs maar een korte reis, moest men toestemming vragen. Slechts daarna kreeg de kandidaat een reispas. De controles en de strenge straffen bij afwezigheid beletten niet dat velen toch de benen namen. In juni 1915 bijvoorbeeld gaven 16 mannen zonder reden forfait voor de maandelijkse aanmelding. De 16 werden alvast elk tot 10 BEF boete veroordeeld. Ze bleken achteraf ook effectief te zijn gevlucht. De stad betaalde de uitgedeelde boetes overigens altijd zelf in plaats van de gestraften of hun families.

Het pand in kwestie werd na de wapenstilstand in 1918 weer gewoon woonhuis. Op de plaats ervan staat tegenwoordig een modern appartementsblok met op het gelijkvloers winkelruimtes.

Stadsarchief Turnhout, Foto 01302-01. Detail van de jaarlijkse processie van de Sint Pietersparochie aan de Zeshoek. Periode: 1890 tot 1910. De pijl toont het Huis Vueghs.

Fam. (Familie) / Hax Welzel / Köln-Kalk / Thumbstr. 28

Turnhout, 15.6.15 / Anbei erhaltet Ihr auch eine kleine Ansicht von meiner Tätigkeit als Autodroschkenchauffeur. Man lernt doch alles im Kriege. Herzl. (herzliche) Grüße / Emil

Vertaling:

Hierbij ontvangen jullie ook een kleine foto van mijn bezigheid als autotaxichauffeur. Men leert toch alles in de oorlog. / Hartelijke groeten / Emil

(Fotozijde):

Rechts van de deur: Deutsches Meldeamt des Kreises Turnhout
Vorstand / Hauptmann Boese / Geöffnet / Vormittags 9 – 1 Uhr / Nachmittags 3 – 6 Uhr

Vertaling:

Duits bevolkingsbureau van het district Turnhout / Directeur / Kapitein Boese / Geopend / Voormiddag 9 – 1 uur / Namiddag 3 – 6 uur

Links op de deur: Verordnung - Verordnung

Met dank aan Leo Dignef voor het geduldige lees- en vertaalwerk
We danken dhr. Paul Van Sprengel om deze (en andere) foto's ter beschikking te stellen.
Binnenkort zijn deze kaarten van Paul Van Sprengel ook op <http://www.erfgoedbanknoorderkempen.be/> te bekijken.